

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 34. An Inquisitor cogere possit ad reuoca[n]du[m] statura
impedie[n]tia officiu[m] S. Inq[ui]sitionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

habet. tit. 17. nu. 8. & 9. & copiose Repert. inquis. verbo iuramentum. & Campegi apud Zanch. c. 31. ex quib. accipies quæ hanc quæst. & seq. illustrabunt.

QUESTIO XXXIII.

De iuramento à Dominis temporalibus præstando in initio officij de extirpandis hæreticis.

Ricesima tertia quæstio est: Vtrū inquisitor debeat cōpellere, seu monere dominos temporales, perpetuam, vel temporalem iurisdictionē habentes, quatenus in eorum nouitate antiquā eorū officium exequantur, inrent corā inquisitore hæreticos per Ecclesiā denotatos pro viribus à suis terminis extirpare?

Respondemus, q̄ sic: iuxta c. Execramus itaq; de hæret. §. moneantur. vbi dicitur sic: Moneantur aut, & inducantur, & (si necesse fuerit) per censuram Ecclesiast. compellantur sæculares potestates, quibuscunq; fungantur officijs, vt sicut reputari cupiunt, & haberi fideles, ita pro defensione fidei præstent publicè iuramentū, q̄ de teris suæ iurisdictioni subiectis, vniuersos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus extirpare studebunt: ita q̄ amodo quandocunq; quis fuerit in potestatem, siue perpetuam, siue temporalem assumptus, hoc teneatur capitulum iuramento firmare. hæc ibi. & non solum in sua nouitate, immo semper, vt patet in c. Ad abolendam, §. statumimus, de hæret. & c. Vt officium, §. statumimus, de hæret. lib. 6. & patet exprællè supra parte ista tertia, q. 32. proxima.

COMMENT. LXXXII.

DE hoc iuramento præstando, ac de eius formula copiose actum est supra cum Eymérico in principio huius partis, num. 9. & seq. Interest aut secularium magistratuum, & principum non mó requisitos, sed et spontaneos hoc iuramentum præstare, et heret. debellare, cū facile corrumpant principatus, & regna, in quib. hæretici impune permittuntur habitare. equidē multa in hanc sententiā conferri poterant, quæ gratia breuitatis omitto. illud tamen quod de Regib. Hispan. legitur in Concil. Tolet. 6. c. 3. quod habitū fuit ex a. 686. non est silentio prætereundū, videlicet, vt cū sortiti fuerint Regni apicē, non ante conscendant regiam sedem, q̄ inter reliqua cōditionum sacramenta polliciti fuerint se non permissuros habitare in Regno suo eos, qui nō fuerint catholici. quod vtinam nunc vbique & in vsum reuocaretur, & inuolabiliter custodiretur.

QUESTIO XXXIIII.

An inquisitor cogere possit ad reuocandum statuta impediencia officium sanctę Inquisit.

Ricesima quarta quæst. est: Vtrum Inquisitor possit procedere contra dominos temporales, seu eorum officiales condentes statuta, per quæ inquisitionis negotium, seu officium, directè vel indirectè impediatur, seu quomodolibet retardetur?

Respondemus, q̄ sic: vt patet in c. Statutū. de hæret. li. 6. vbi dicitur sic: Statutū ciuitatis, castri, ville, vel alterius loci, per quod negocium inquisitionis hære. prauitatis directè vel indirectè (ne in eo libere procedi valeat) contigerit impediri, vel quolibet retardari, nullius existere firmitatis, ipsiusq; ciuitatis, vel loci dominum, potestatem, capitaneum, consules, vel rectores, per quem, vel quos eadem ciuitas, seu locus regitur, quocunq; nomine cenfeantur, ad statutum huiusmodi loci diocesano, vel eius vicario, aut inquisitori, seu inquisitoribus labis præfatæ sine moræ dispendio exhibendum: & si tale inuentum fuerit, reuocandum omninō, vel saltem eatenus moderandum, quod per illud inquisitionis processus non impediatur, vel aliquatenus retardentur: per censuram Ecclesiast. decernimus compellendos.

COMMENT. LXXXIII.

Omnia impedimēta, quib. iurisdictioni inquisitionis poterat cohiberi, quominus libere in hæreticos possent aduertere, sustulerunt vbique summi Rom. Pontif. quia verò unum poterat esse, idque maximum, statuta, seu leges municipales cuiuslibet oppidi: ideo hæc deleri iubentur, cum directè, vel indirectè sacro huic officio opponuntur.

In eadem sententiā extat elegans rescriptum Alex. iv. quod incipit: Im placida relatio, quod vidimus authenticum in archiuo Bonon. inquisitionis, & retulimus in bullario litterarum Apost. in fine huius operis. idem canit Innoc. iv. ante Urbanum iv. rescripto incipiente: Ad extirpanda, §. ceterum teneatur. relato item in litteris Apost. pro officio sanctę inquisitionis. idem quoque consiuerunt & alij Rom. Pontifices uno consensu, de quo agit et Carrer. in tract. de hære. nu. 93. vers. item potest tollere. Campegius apud Zanchinum, c. 31. vers. cessat præterea. circa finem. Repert. inquisit. & Locatus verbo statutum.

Quamuis autem rescriptum hoc, quo vtitur Eymericus, indicet statuti nomen sumi strictè, sine præsse pro iure priuato cuiuslibet ciuitatis, vel oppidi, iuxta notata per Bartolum, & Doctores in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. quasi hoc solum deleri debeat, si negotio fidei opponatur, non autem ius cōmune: nihilominus tamen id ipsum locum habet fauore fidei aduersus ius commune: quare si in iure cōmuni reperiretur aliqua lex, per quam negotium inquisitionis impediatur directè, vel indirectè, eam etiam iubere possent inquisitores cessare.

Ad dō nomen statuti quandoq; generale esse, et ius cōmune etiam completi. l. quamuis. C. de iuris, et facti igno. c. decessorum. 25. q. 2. & quod dico de statutis, & legibus delendis, cum fidei negotium impediunt, idem intellectum volo de consuetudinibus, quamuis esset vetus, & inmemorabilis, si enim per

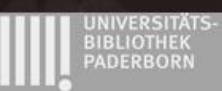
Supra pag. 106.

Statuta, per quæ officium inquisitionis impeditur reuocari debet.

Præuilegium de delendis ita tutis negotio fidei oppositis, cæpius cōfirmatum.

Idem locum habet aduersus ius commune.

Item aduersus consuetudinem.

eam negotium inquisitionis impediretur per inquisi-
tores possit aboleri; nec consuetudo cessari debet, sed
abusus, & prava corruptela.

Leges, & sta-
tuta impe-
diētia nego-
tium fidei, ip-
sorum nullā

Illud tamē obiter dixerim, huiusmodi statuta, et
leges directe, vel indirecte officium inquisitionis im-
pedientia ipso iure nulla esse, & prorsus inualida,
tanquam edita contra Ecclesie cathol. libertatem,
vt constitutione quadā Federici Imper. tit. de statu-
tis, & consuetud. contra libertatem Ecclesie editis
in princ. plenius continetur, & refertur in autb. cas-
sa, & irrita. C. de sacros. Eccles. vbi glossa, & com-
muniter Doctores. adde Tabiensem in sum. verbo,
inquisitor. num. 10.

Quid autem sit directe, vel indirecte negotium
fidei impedire, tradit Symericus supra par. 2. q. 54.
vbi dixi in §. quidam namque sunt.

Q V A E S T I O XXXV.

An inquisitor possit procedere cōtra
Dominos tēporales negantes
ei debitum auxilium.

S V M M A R I V M.

1. Domini temporales requisiti ab Inquisit. tenen-
tur illi parere in captione hereticorum, &c.
2. In mittendo captos ad loca designata intra di-
strictum dominij eorum.
3. Et in recipiendo sibi relictos, ac puniendo debita
pena.
4. Nec possunt de hoc crimine cognoscere, vel iussu
inquisitoris captos liberare.
6. Neque eius iudicium, sententiam, vel processum
ullo modo impedire.

Ricesima quinta quaestio est: vtrū inqui-
sitor possit procedere cōtra dominos tē-
porales, & eorum officiales, qui requi-
siti per eundē nō iurāt eū iuxta posse, & officij
suum, seu eidem nō obtemperant prout debent?

Respondemus, quōd sic: vt patet in c. vt inqui-
sitionis. de heretic. lib. 6. vbi dicitur sic: Vt inqui-
sitionis. & infra.

Relat. supra
pag. 110.

In iueros saeculi Pōtates, & dominos tēpora-
les, ac prouinciarum, terrarū, ciuitatum, aliorūq;
locorum rectores quibuscunq; dignitatibus, vel
officijs, aut nominibus ceantur, requirimus,
& monemus, vt sicut reputari cupiūt, & haberi
fideles, ita pro defensione fidei diocesanis Epi-
scopis, & inquisitoribus haereticarū prauitatis à se-
de Apostol. deputatis, aut in posterum deputan-
dis, pareant: & intendāt in haereticorum, creden-
tium, fautorum, receptatorum, & defensorū ip-
sorum inuestigatione, captione, ac custodia dili-
genti, cum ab eis fuerint requisiti.

2 Et vt praefatas personas pestiferas in pōtatem
seu carcerē Episcop. aut Inquisit. dictorū, vel ad
locum, de quo ipsi, vel aliqui ex eis mandauerint
infra eorundē domin. Pōtatem, vel Rectorum di-
strictum ducant, vel duci faciant sine mora: vbi
per viros cathol. à praefatis Episcopis, seu Inqui-

sitorib. vel eorum aliquo deputatos sub arcta, &
diligenti custodia tenentur, donec eorum nego-
tium per Ecclesie iudicium terminetur.

3 Vtq; de heresi à diocesano Episc. vel Inquisit.
seu Inquisitoribus condemnatos, praefati pōtates,
domini temporales, siue rectores, vel eorum offi-
ciales, seu nūti sibi relictos statim recipiant in-
dilāt, ad aduersione debita puniendos: non obstā-
tibus appellationibus, seu proclamationibus. p̄di-
ctorum nequitiae filiorum: cum tā secundum or-
dinationem praedecessorum nostrorum, quam se-
cundum legem Imperialē appellationis, & pro-
clamationis beneficium expresse sit haereticis, et
credentibus, ac eorum receptatoribus, fautorib.
& defensoribus interdictum.

4 Prohibemus quoq; districtius potestatib. do-
minis tēporalibus, & rectorib. eorundemque of-
ficialibus supra dictis, ne ipsi de hoc crimine (cū
mere sit Ecclesiast.) quoquomodo cognoscant,
vel iudicent, siue captos pro eodem crimine ab-
que dictorum Episcop. siue inquisitorum, aut fa-
torum alterius eorundem licentiam, vel mandato
à carcere liberent, aut executionem sibi pro ha-
uiusmodi crimine à diocesano, vel inquisitoribus,
seu inquisitore iniunctā, prompte (prout ad suū
spectat officium) facere, seu adimplere detre-
cient: vel alias diocesanorum, aut inquisitorum
iudicium, sententiam, seu processum directe, vel
indirecte impedire praesumant.

5 Si quis vero de praedictis Pōtatibus, dominis
temporalibus, Rectoribus, vel eorum officialibus seu
balliuis, contra praedicta fecerit, aut praefato fi-
dei negotio sepefatis diocesano Episcopo, vel in-
quisitoribus incumbenti, se opponere forte praes-
umpserit, vel ipsum aliquatenus impedire: nec-
non, & qui scienter, in praedictis dederit auxiliū,
consilium, vel fauorem, excoicationis se nouerit
mucrone percussū: quā si per annum animo
suis inuenerit pertinaci, extunc velut haeret. condē-
netur. In litteris vero Urbani iij. & Clemens. iij.

D Prae cunctis de hoc habetur sic: Ceterum, si forte
(quod non credimus) aliqui cuiuscunque con-
ditionis huic negotio uobis commissio se oppone-
re, seu illud praesumptum fuerit aliquatenus impedi-
re, ut non possit procedi libere in eodem: immo
nisi seu requisiti id fouerint, & iuxta officium, et
posse suum singuli iuuerint studiose, contra eos
tanquam haereticorum fautores, & defensores
secundum functiones canonicas freti eadem au-
toritate intrepide procedatis.

COMMENT. LXXXIV.

Materia huius quaestiois est etiam spectat, ut
Inquisitores nūtiat, quo liberius, & vali-
dius officium suum exequantur.

Multis quoque Pontificum rescriptis, & extra-
gantibus tributum est privilegium, de quo hic agitur
inquisitoribus haereticarū prauitatis, que reseruntur in-
ter litteras A post. in fine huius operis. de quo Car-
verius tract. de heret. num. 93. vbi item potest co-
gere. Locutus in opere iudiciali, verbo, dominus tēpo-
rales. Simancas de cathol. instit. tit. 2. §. de dominis
tempo-